

STORTINGET

Innst. 156 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 6 L (2024–2025)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kulturlova (føremål, armlengd og kommunal planlegging)

Til Stortinget

Sammendrag

Kultur- og likestillingsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 29. juni 2007 nr. 89 om offentlege styresmakters ansvar for kulturverksemd (kulturlova).

Departementet peikar på at kulturlova har vore ei prinsipielt viktig understreking av at styresmakter på alle forvaltningsnivå har eit ansvar for å leggje positivt til rette for ei breidd av kulturverksemd. I ettertid tyder likevel erfaringane på at lova ikkje fullt ut har fungert etter føresetnadene. I Meld. St. 8 (2018–2019) Kulturens kraft – kulturpolitikk for framtida la departementet til grunn at «[u]lempa er at lova i liten grad fungerer som eit styringsverktøy og derfor har liten innverknad på politikkkutforminga lokalt og regionalt». Departementet varsla derfor ein gjennomgang av lova «med sikte på at ho skal vere eit styringsverktøy for oppgave- og ansvarsfordelinga mellom forvaltningsnivåa og reflektere nasjonale mål for kulturpolitikken».

Departementet viser til Ytringsfridomskommisjonen (NOU 2022:9 En åpen og opplyst offentlig samtale – Ytringsfrihetskommisjonens utredning), som tilrådde at «infrastrukturkravet» blir forankra i kulturlova, og understreka kor viktig det er med ein godt utbygd og breitt tilgjengeleg infrastruktur for kunst og kultur. Vidare vis-

te kommisjonen til at prinsippet om armlengds avstand skal sikre at kunsten er fri frå politisk styring, og foreslo at dette prinsippet òg blir lovfesta.

I proposisjonen foreslår departementet lovendringar på tre punkt.

Det blir foreslått å forankre ansvaret styresmaktene har på kulturfeltet i «infrastrukturkravet», jf. Grunnlova § 100 sjetle leddet. Det vil seie plikta styresmaktene har til å «leggje til rette for eit ope og opplyst offentleg ordskifte». Føresegna er ei politisk programerklæring, som i seg sjølv ikkje utløyser juridiske rettar eller plikter. Føremålet er å tydeleggjere at offentleg politikk og offentlege verkemiddel på kulturfeltet er sentrale i innsatsen for å leggje til rette for ytringsfridom i samfunnet.

Vidare foreslår departementet ei todelt lovfesting av prinsippet om armlengds avstand («armlengdsprinsippet») på kulturfeltet. Forslaget inneber for det første ei føresegn i føremålsparagrafen. For det andre foreslår departementet ein meir konkret rettsregel for tilfelle der avgjerder heilt eller i hovudsak blir fatta på bakgrunn av kunstnarleg eller kulturfagleg skjønn. Innanfor fastsette økonomiske og juridiske rammer og overordna mål skal slike avgjerder treffast uavhengig av politiske styresmakter og av personar med relevant fagkompetanse. Føremålet er å leggje til rette for ytringsfridom ved å lovfeste prinsipp for avveginga mellom politisk styring og kunstnarleg og kulturfagleg autonomi. Departementet foreslår ikkje konkrete reglar om sanksjonar eller andre rettslege konsekvensar av brot. I praksis vil regelen derfor hovudsakeleg ha ein normativ funksjon.

Det blir endeleg foreslått ei føresegn om fylkeskommunal og kommunal planlegging på kulturfeltet. Føresegna vil påleggje fylkeskommunar og kommunar å utarbeide ei skriftleg oversikt over status og utviklingsbe-

hov på kulturfeltet. Oversikta skal ligge som grunnlag for planarbeidet. Vidare vil føreseigna påleggje fylkeskommunar og kommunar å fastsetje overordna mål og strategiar for kulturfeltet. Måla og strategiane skal vere eigna til å møte dei utfordringane som er identifiserte. Kravet vil kunne oppfyllest gjennom samfunnsdelen i kommuneplanen. Føremålet er å sikre at fylkeskommunar og kommunar tar det ansvaret dei har for å «fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd» (jf. § 1).

Departementet sendte 30. mars 2023 eit utkast til endringar i kulturlova på høyring. Dei fleste høyringsinstansane, både frå kommunal sektor og kultursektoren, støtta forslaga i høyringsnotatet.

Dokumenta i saka er tilgjengelege på sakssida på stortinget.no.

Komiteens behandling

Komiteen avholdt en åpen høring om Prop. 6 L (2024–2025) den 9. januar 2025, hvor 16 organisasjoner deltok. I tillegg har sju organisasjoner sendt inn skriftlige innspill, som er publisert på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åse Kristin Ask Bakke, Mona Nilsen og Torstein Tvedt Solberg, fra Høyre, Turid Kristensen og Tage Pettersen, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal, fra Sosialistisk Venstreparti, Kathy Lie, og fra Venstre, lederen Grunde Almeland, viser til Prop. 6 L (2024–2025) Endringar i kulturlova (føremål, armlengd og kommunal planlegging). Departementet foreslår i denne proposisjonen lovendring på tre punkter, jf. omtale i innledningen foran.

Komiteen viser til at det er et overordna mål at kunst og kultur skal være tilgjengelig for alle uavhengig av hvor man bor. Det følger av kulturlova (lov 29. juni 2007 nr. 89 om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd) at loven har som formål å «fastleggja offentlige styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleve eit mangfald av kulturuttrykk». Dagens kulturlov var et av flere tiltak i «kulturloftet» under regjeringen Stoltenberg II. Det er en generell lov med formål å styrke kulturen og stadfeste offentlige myndigheters ansvar på kulturfeltet. Samtidig var det et klart mål at loven skulle være enkel og ikke legge detaljerte føringer for bevilg-

ninger, prioriteringer eller organisering av kulturområdet på de ulike forvaltningsnivåene. Loven skulle ikke gi føringer som ville være til hinder for lokale tilpasninger eller behov. Den inneholder derfor få konkrete rettslige plikter og ingen sanksjoner eller reaksjoner ved brudd.

I Meld. St. 8 (2018–2019) Kulturmeldinga (Kulturens kraft – kulturpolitikk for framtida) kom det fram at loven i liten grad hadde fungert som styringsverktøy og derfor i liten grad hadde hatt innvirkning på politikktutforminga lokalt og regionalt. Departementet varsla derfor en gjennomgang av loven for å styrke den som styringsverktøy for oppgave- og ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene og reflektere nasjonale mål for kulturpolitikken. I proposisjonen vises det også til NOU 2022:9 En åpen og opplyst offentlig samtale – Ytringsfrihetskommisjonens utredning. Der vises det til at kunst har egenartede funksjoner som ytringer. Kunst kan uttrykke intime og menneskelige erfaringer på en måte som journalistikken og vitenskapen ikke kan.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Fremskrittspartiet, viser til at kommisjonen konkluderte med at ytringsfriheten er godt beskyttet for kunstnere i Norge, men samtidig viste til infrastrukturkravet i Grunnloven § 100 sjette ledd, og pekte på at ytringsfrihet i form av frihet fra rettslig forfølgelse ikke er nok. Man må også sikre reell ytringsmulighet for kunstnere.

Komiteen har avholdt muntlig høring i saken. Komiteen viser også til at lovforslaget har vært på bred høring før det ble lagt fram for Stortinget. De fleste høringsinstansene ga uttrykk for at de var positive til hovedinnholdet i proposisjonen. Særlig ble forslaget om lovfesting av armlengdeprinsippet godt mottatt, men flere av høringsinstansene var opptatt av at det må være en tidsbegrensning på hvor lenge de som tar beslutninger ut fra kunstfaglig skjønn, skal inneha denne funksjonen. Det ble også fremhevet at kulturfrivilligheten trenger andre tildelingsbeslutninger i form av søkbare tilskuddsordninger med etterprøvbare objektive kriterier, og at de som vurderer søknadene om tilskudd til kulturfrivilligheten, har en god forståelse for organisasjonenes aktiviteter og rolle. Flere høringsinstanser mente det ikke var godt nok at fylkeskommuner og kommuner kunne oppfylle kravet til overordna mål og strategier på kulturfeltet gjennom samfunnsdelen i kommuneplanen, men mente at kommunene måtte pålegges å ha en egen kulturplan. Det ble vist til undersøkelse fra Telemarksforskning fra 2019, som viste at kommuner som har en egen kulturplan, bruker mer ressurser på kultur enn andre kommuner. Samtidig var flere av høringsinstansene opptatt av at planarbeidet ikke måtte medføre unødvendig byråkrati på bekostning av den frie kunsten. KS viser i sitt høringsinnspill til at et krav om egne kulturplaner i seg selv ikke vil gi en sterk-

ere prioritering av kulturfeltet. Flere høringsinstanser pekte også på behovet for en egen plan for kulturarenaer. Noen tok også til orde for et krav om kulturarenaplan før det kunne tildeles spillemidler til kulturbygg.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at det er et mål at kunst- og kulturlivet skal være tilgjengelig for alle, der alle skal kunne delta og oppleve kultur, uavhengig av hvem de er og hvor de bor. Flertallet viser til at etableringen av den generelle kulturloven i 1997 ble gjort av regjeringen Stoltenberg II, der formålet var å fastsette offentlige myndigheters ansvar for å fremme og legge til rette for et bredt spekter av kulturvirksomhet. Flertallet fremhever at loven har vært prinsipielt viktig for å understreke myndighetenes ansvar, på alle forvaltningsnivåer, for å legge til rette for et bredt kulturliv.

Flertallet viser til at man de senere årene har sett behov for en styrking av kulturloven, for å sikre at denne i større grad blir et styringsverktøy for politikktutformingen også lokalt og regionalt. Dette har også vært etterspurt av flere i kulturlivet. Flertallet støtter endringene i lovforslaget og er glad for at en forsterket lov nå kommer på plass.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at alle som uttalte seg i høringen til proposisjonen, støtter forslaget til revidert formålsbestemmelse. F.eks. skrev Asker kommune:

«Dette grepet vil fremme og tydeliggjøre at kulturpolitikken er et viktig politikkområde for å fremme demokratiforståelse og ytringsfrihet i samfunnet. Disse er sentrale områder å bygge opp under for å ivareta en god samfunnsutvikling, spesielt i dagens politiske klima.»

Disse medlemmer slutter seg til at det i formålsparagrafen blir lagt til en henvisning til infrastrukturkravet for å tydeligere fremheve sammenhenger som allerede følger av forarbeidene til kulturloven og Grunnloven § 100.

Komiteens medlem fra Fremskrittspartiet mener det ikke er en politisk oppgave å legge seg opp i enkeltavgjørelser som er skjønnsmessige, men at det helt klart er en politisk oppgave å ramme inn hva som skal være skjønnsmessig og hvordan skjønnsmessige avgjørelser skal gjøres.

Dette medlem mener at kommuner ikke skal pålegges nye oppgaver som ikke er strengt nødvendige. Det er allerede en rekke lovkrav og nasjonale retningslinjer for ulike deler av de kommunale kulturvirksomhetene. Det skal være forskjell på det som er lovpålagte oppgaver og ikke. Derfor bør det ikke legges opp til mer byråkratiserende inngrep i lokaldemokratiet.

Dette medlem viser også til Dokument 8:42 S (2024–2025) om å splitte opp og selge NRK.

Dette medlem viser til at det er en diskusjon om NRKs vedtekter § 36:

«NRK skal legge ut minst 40 pst. i gjennomsnitt for de siste tre årene av det frie programbudsjettet for TV til eksterne produsenter.»

Dette medlem mener at det bør være et mål at prosentandelen økes over tid. Eksterne produsenter sikrer bredde og kvalitet, samtidig som det øker bransjens konkurranseevne.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreta følgende endring i Vedtekter for Norsk rikskringkasting AS, slik at § 36 blir lydende:

NRK skal legge ut minst 50 pst. i gjennomsnitt for de siste tre årene av det frie programbudsjettet for TV til eksterne produsenter.»

Formål (§ 1)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at kultursektoren er en viktig del av infrastrukturen for ytringer og informasjon i samfunnet, og støtter at man gjennom forslag til lovendringer i større grad knytter kulturloven til infrastrukturkravet i Grunnloven og statens plikt til å legge til rette for en kulturell infrastruktur.

Avstand til politiske myndigheter (§ 2 a)

Komiteen støtter opp om lovfestingen av prinsippet om armlengdes avstand på kulturfeltet og fremhevingen av at avgjørelser som hovedregel skal tas på armlengdes avstand.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Fremskrittspartiet, viser til at flere høringsinstanser mener forslaget til ny § 2 a kan tydeliggjøres gjennom at begrepet «enkeltsaker» tas ut av overskriften, for at den ikke utilsiktet skal kunne innskrenke tolkingen av bestemmelsen eller avgrense hvilke kunstneriske og kulturfaglige beslutninger som omfattes av armlengdeprinsippet. Flertallet ser ingen rettslig betydning av å gjøre dette og vil, med bakgrunn i et ønske om å unngå mistolkning, foreslå at «enkeltsaker» strykes fra overskriften. Dette for å klargjøre at bestemmelsen både regulerer armlengde i konkrete beslutninger («avgjerder») og rammene for overordnet styring. Det vises samtidig til at begrepet «enkeltsaker» ikke brukes i lovteksten for øvrig.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Ny § 2 a overskriften skal lyde:

§ 2 a *Avstand til politiske styresmakter*»

Et annet flertall, alle unntatt medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti, viser til at det i høringsrunden er fremkommet at britisk tradisjon for armlengdes avstand ofte inneholder et prinsipp om tidsbegrensning for hvem som tar avgjørelser. Flertallet viser til at en lovfestet tidsavgrensning ville reise økonomiske, arbeidsrettslige og andre spørsmål som ikke er utredet eller har vært på høring. Flertallet viser samtidig til at denne problemstillingen omtales spesifikt i proposisjonen, blant annet gjennom at departementet oppfordrer fylkeskommuner og kommuner til å «gjøre det dei kan, innanfor lovverk og økonomiske rammer, for å hindre at eit bestemt kunst- eller kulturfagleg syn sementerer seg over lang tid». Flertallet støtter dette og ser ikke behov for ytterligere lovfesting av en tidsbegrensning.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at flere høringsinstanser uttrykte bekymring for at de samme personene på regionalt og lokalt nivå kan inneha oppgaven med tildeling av kulturmidler på bakgrunn av kulturfaglig skjønn i lang tid, og at dette kan føre til en sementering av kommunen og fylkeskommunens kulturpolitiske retning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti er opptatt av at tildelinger basert på kulturfaglig skjønn skal være reelt faglig basert og gi rom for både eksisterende og nye kulturuttrykk, og dette medlem fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om en avgrensning av tidsperioden personer med relevant fagkompetanse kan treffe avgjørelser om tildeling av kulturmidler basert på kunstnerlig eller kulturfaglig skjønn.»

Dette medlem vil understreke at kommunene skal stå fritt til å organisere og innrette en modell for rulering av vedtakskompetansen ut fra sine forutsetninger og organisasjonsmodell.

Komiteen viser til at særlig kulturfrivilligheten har vært opptatt av at ikke alt kan baseres på kunstfaglig skjønn etter armlengdeprinsippet, at frivilligheten må lyttes til, og at det må finnes tilskuddsordninger som tildeles etter generelle og objektive kriterier.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Fremskrittspartiet, støtter dette og viser til at det i forslaget til ny § 2 a ikke legges opp til en regulering av hvilke avgjørelser som skal være basert på kunst- og kulturfaglig skjønn. Myndighetene står altså fritt til å bestemme at generelle og objektive kriterier skal være bestemmende for f.eks. tildeling av tilskudd.

Flertallet viser til at Ytringsfridomskommisjonen i NOU 2022:9 gikk inn for å lovfeste prinsippet om armlengdes avstand. Videre støtter et stort flertall av høringsinstansene forslaget i departementets høringsnotat om lovfesting av «armlengdeprinsippet».

Flertallet viser videre til at prinsippet om armlengdes avstand i dag er fastsatt i Kultur- og likestillingsdepartementet sin budsjettproposisjon. Den prinsipielle begrunnelsen for et «armlengdeprinsipp» kom også til uttrykk i forarbeidene til kulturrådsloven, jf. Prop. 67 L (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2023–2024). Prinsippet blir også omtalt utfyllende i Meld. St. 22 (2022–2023) Kunstnarkår.

Flertallet slutter seg til forslaget om å lovfeste prinsippet om armlengdes avstand.

Skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov (§ 4)

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, mener kravet om å lovfeste en plikt til å utarbeide skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov for kulturfeltet vil bidra til at kulturlova i større grad blir et styringsverktøy i kommuner og fylkeskommuner. Flertallet viser samtidig til at flere høringsinstanser uttrykker bekymring for at sektorplaner kan bli for generelle. I denne forbindelse vises det blant annet til rapporten fra Telemarksforskning (2019), der det fremkommer at kommuner med egne kulturplaner bruker mest på kultur.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Venstre, viser samtidig til at KS understreker viktigheten av den lokale selvråderetten og fremhever bedre økonomiske rammer for kommunesektoren gjennom frie inntekter som den viktigste forutsetningen for at kommunene fortsatt skal kunne satse på kultur.

Dette flertallet er opptatt av den lokale selvråderetten og støtter KS i at det er i det overordnede planverket at de ressursmessige prioriteringene legges. Dette flertallet fremhever også i denne forbindelse at regjeringen har lagt opp til en samlet realvekst i frie inntekter i 2025 på 11,8 mrd. kroner, som gir et handlingsrom på 8,6 mrd. kroner etter at merkostnader til demografi og pensjon er dekket.

Dette flertallet viser samtidig til at det fremkommer av proposisjonen at Kultur- og likestillingsdepartementet vil utarbeide veiledningsmaterieell dersom erfaringene med gjennomføringen av lovendringen tilsier det, og at dette vil gjelde både bestemmelsen om armlengdeprinsippet og bestemmelsen om kommunal planlegging. Dette flertallet ser derfor ikke at det er

hensiktsmessig på nåværende tidspunkt å stille krav til kulturplaner i alle kommuner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ber samtidig regjeringen om å følge utviklingen og vurdere å stille ytterligere krav dersom den reviderte loven ikke fungerer etter hensikt.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at i høringsrunden knyttet til denne proposisjonen er det mange instanser som støtter forslaget om kommunal og fylkeskommunal planlegging. Samtidig mener flere høringsinstanser at forslaget ikke går langt nok, og flere, i hovedsak innenfor kultursektoren, mener at loven bør stille krav om egen kulturplan.

Disse medlemmer viser til KS sitt høringsnotat, der de blant annet skriver at:

«kommunesektoren bidrar med langt mer enn det som er strengt lovpålagte oppgaver på kulturfeltet. Dette skjer til tross for at tilgjengelige ressurser ikke gjør det mulig å oppfylle alle lovkrav. Dette viser at kommunesektoren over tid velger å prioritere kultur. I tillegg satses det mest på områder som ikke er direkte lovregulert. Sterkere lovstyring er dermed ikke løsningen når vi snakker om å prioritere kultur høyere. Bedre økonomiske rammer for kommunesektoren gjennom frie inntekter er den viktigste forutsetningen for at kommunene fortsatt kan satse på kulturfeltet.»

Disse medlemmer viser videre til at KS skriver følgende om forslaget til ny § 4 nytt andre ledd om at kommunene og fylkeskommunene må ha en skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet, samt fastsette overordnede mål og strategier:

«De aller fleste kommuner og fylkeskommuner gjør allerede dette, og det er et viktig grunnlag for å utvikle lokal og regional politikk på kulturfeltet. Kravet om å fastsette overordnede mål og strategier for kulturfeltet vil i forslaget kunne oppfylles gjennom samfunnsdelen i kommuneplanen. Dette har vært et viktig innspill fra KS i arbeidet. Et krav om egne kulturplaner vil ikke i seg selv gi en sterkere prioritering av kulturfeltet. Sektorplaner fungerer i praksis som en oversikt over eget sektorområde, mens ressursmessige prioriteringer blir lagt i overordnet planverk. Det er derfor viktig at også den lokale kulturpolitikken kan forankres her. Det er også viktig å ikke hindre at fag og sektorer blir sett i sammenheng, slik krav om sektorvis planer kan innebære. KS mener at en styrking av kulturfeltets plass i kommunale planer best ivaretas gjennom veiledning og utviklingsarbeid, og ikke gjennom en spesifikk lovregulering. KS lanserte høsten 2024 en rapport som viser til hvordan kulturfeltet påvirker samfunnsutviklingen på en rekke ulike områder, og vi lanserer våren 2025 en veileder i planarbeid på kulturfeltet, som bidrar til nettopp å se kulturfeltet sterkere inn i det kommunale planarbeidet.»

Disse medlemmer er av den oppfatning at staten har gitt kommunal sektor en rekke pålegg, føringer

og oppgaver de siste årene som ikke er finansiert tilstrekkelig. Kombinert med en trangere kommuneøkonomi bidrar dette til at gapet mellom oppgaver og finansiering er økende for de aller fleste kommunene. Disse medlemmer mener at KS på en god måte dokumenterer arbeidet kommunal sektor allerede gjør på feltet, og ser av den grunn ikke behov for å pålegge sektoren nye oppgaver gjennom den foreslåtte lovreguleringen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at mange høringsinstanser løftet fram behovet for at kommunene har egne kulturplaner, og at det ikke er tilstrekkelig at kommunenes mål og strategi for kulturen synliggjøres i kommuneplanens samfunnsdel. Det vises også til Telemarksforskning, som viser at kommuner som har egne kulturplaner bruker opptil 25 pst. mer penger på kultur enn de som ikke har det. Dette medlem viser også til at Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti foreslo nettopp dette i opposisjon i forrige stortingsperiode. Dette medlem registrerer at Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser ut til å ha skiftet mening og prioriterer kommunenes selvråderett høyere enn kulturens kraft og utvikling lokalt.

Dette medlem fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at kommunene skal utarbeide en egen kulturplan som viser mål og strategi for kommunal utvikling på kulturfeltet.»

Kulturbygg

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at flere høringsinstanser har tatt til orde for at det bør stilles krav til en kommunal plan for kulturbygg før tildeling av spillemidler til bygg. Flertallet vil understreke at det allerede i dag finnes nasjonale retningslinjer om at lokaler som mottar tilskudd, må være planlagt for å imøtekomme definerte behov, samtidig som de bør være fleksible for å kunne tilpasses ulike formål.

Flertallet viser videre til at det i dag finnes flere viktige ordninger som finansieres via spillemidler til kultur, herunder den desentraliserte ordningen for regionale kulturbygg og Kulturrom – Tilskuddsordningen for teknisk utstyr og lokaler. Flertallet vil fremheve viktigheten av disse ordningene og er opptatt av at man ikke skal innføre nye grep som hever terskelen eller øker byråkratiet for å kunne søke om midler. Disse ordningene bør være tilgjengelige også på steder der man kanskje ikke har prioritert å lage egne kommunale planer for kulturbygg. Flertallet vil ikke innføre høyere inngangskrav til disse ordningene, slik det her foreslås.

Flertallet viser samtidig til evalueringen som er igangsatt av den desentraliserte ordningen for kulturbygg, der Oslo Economics har fått et oppdrag fra regjeringen om å komme med forslag til forbedringer og mulige tiltak for å tydeliggjøre de nasjonale føringene.

Flertallet viser videre til tiltaket i Kulturfrivillighetsstrategien om å utarbeide en veileder for utvikling av lokaler til kulturformål, og at arbeidet skal sees i sammenheng med revidering av veilederen Kommunal planlegging for idrett og fysisk aktivitet. Flertallet mener en slik veileder vil kunne bidra til å styre planarbeidet lokalt og regionalt.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen foreta følgende endring i Vedtekter for Norsk rikskringkasting AS, slik at § 36 blir lydende:

NRK skal legge ut minst 50 pst. i gjennomsnitt for de siste tre årene av det frie programbudsjettet for TV til eksterne produsenter.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om en avgrensning av tidsperioden personer med relevant fagkompetanse kan treffe avgjørelser om tildeling av kulturmidler basert på kunstnerlig eller kulturfaglig skjønn.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at kommunene skal utarbeide en egen kulturplan som viser mål og strategi for kommunal utvikling på kulturfeltet.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding med unntak av § 4 nytt andre ledd fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteens tilråding § 4 nytt andre ledd fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i kulturlova (føremål, armlengd og kommunal planlegging)

I

I lov 29. juni 2007 nr. 89 om offentlige styresmakters ansvar for kulturverksemd skal det gjerast følgjande endringar:

§ 1 skal lyde:

§ 1 *Føremål*

Lova skal leggja til rette for eit ope og opplyst offentleg ordskifte gjennom å fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd i tråd med prinsippet om armlengds avstand, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleve eit mangfald av kulturuttrykk.

Ny § 2 a skal lyde:

§ 2 a *Avstand til politiske styresmakter*

Avgjerder som i hovudsak skal baserast på kunstnarleg eller kulturfagleg skjønn, skal treffast av personar med relevant fagkompetanse. Politiske styresmakter kan ikkje overprøva eller instruera om innhaldet i slike avgjerder. Dette er ikkje til hinder for overordna styring gjennom økonomiske og juridiske rammer og generelle mål.

Første leddet gjeld ikkje

- avgjerder basert på kulturmiljøfagleg skjønn, inkludert avgjerder om tildeling av tilskot til tiltak knytte til kulturmiljø, eller til ivaretaking av tradisjonshandverk når tilskotet har samanheng med slike tiltak
- ved behandling av klage etter forvaltningslova § 28 andre leddet.

§ 4 nytt andre ledd skal lyde:

Fylkeskommunen og kommunen skal ha ei skriftleg oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet og fastsetja overordna mål og strategiar for dette feltet i arbeidet med planar etter plan- og bygningslova kapittel 8 og 11. Måla og strategiane bør vera eigna til å møta dei utfordringane som går fram i den skriftlege oversikta.

II

Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan fastsetja at dei ulike føresegnene skal ta til å gjelde til ulik tid.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 4. mars 2025

Grunde Almeland

leder

Kathy Lie

ordfører

